

***Klio polska* – bibliografia za lata 2004–2014**

Inauguracyjny numer „*Klio Polskiej*” warto uzupełnić krótkim przedstawieniem dorobku serii wydawniczej, z której wyłonił się nasz rocznik. Funkcję tę spełni najlepiej poniższa bibliografia, którą w celu zilustrowania rysujących się w niej tendencji zaopatrzyliśmy w proste wyliczenia. Wskazane w nagłówku ramy chronologiczne obejmują okres, w którym ukazały się wszystkie tomy serii. Zawierają one łącznie 58 tekstów i 1240 stron. Wśród zapowiadanych podtytułem „studiów i materiałów” zdecydowanie przeważają te pierwsze (52 artykuły, co stanowi 89,5%). Jeśli z kolei przyjrzeć się zgromadzonym w *Klio polskiej* studiom, to zgodnie z przyjętym w wydawnictwie szerokim rozumieniem myśli historycznej można wśród nich odnaleźć teksty poświęcone zarówno historiografii profesjonalnej, jak i innym dyskursom o historii i obecności historii w innych dyskursach. Również i w tym przypadku występują duże dysproporcje: zdecydowana większość artykułów (46, czyli 88,5%) skupia się na historiografii z cenzusem naukowym. Analizując zgromadzone studia pod względem chronologicznym, spostrzeżemy, że najwięcej z nich podejmowało zagadnienia z okresu PRL (36, czyli 69%), co łatwo wytłumaczyć ograniczeniem pierwszych trzech tomów serii do tej właśnie epoki. W kolejnych tomach „straty” nadrabiał wiek XIX (13 studiów, 25%), pojawiły się również 2 studia (4%) dotyczące okresu po 1989 r., ale – co szczególnie zaskakujące – zaledwie jeden (2%) na temat historiografii okresu międzywojennego. Warto na koniec zastanowić się, jak dotychczas opublikowane studia sytuują się względem pięciu obszarów badawczych, wskazanych we wstępie jako dziedzina „*Klio Polskiej*” (zarówno serii, jak rocznika). Należy oczywiście mieć świadomość umowności granic owych obszarów, które w badaniach historiograficznych niejednokrotnie są przekraczane. Godząc się jednak na pewną dozę nieuniknionej w tym przypadku arbitralności, można dostrzec, że ponad połowa zgromadzonych w serii studiów mieści się w obszarze analiz wybranych nurtów myśli historycznej i jej wybitnych przedstawicieli (27, czyli 52%). Dość licznie reprezentowane są również teksty interdyscyplinarne (10, czyli 19,2%). Każdy z pozostałych obszarów – międzynarodowe związki polskiej myśli historycznej,

jej teoretyczno-metodologiczne uwarunkowanie oraz aspekt instytucjonalno-organizacyjny – jest reprezentowany przez 5 tekstów (3 x 9,6%).

Aby liczby te powiedziały więcej o stosunku „Klio Polskiej” do przemian polskiej historiografii, należałoby je porównać z innymi (np. danymi Bibliografii Historii Polski), co nie jest ambicją tego prowizorycznego podsumowania. Jednak nawet same przytoczone tu wyliczenia, zestawione z rozpoznaniem tendencji w najnowszej historiografii dokonany przez jej wnikliwego komentatora¹, pozwalają na wysunięcie kilku wniosków. Po pierwsze, jeśli trafna jest ocena Rafała Stobieckiego, że historia historiografii potrzebuje bardziej zauważalnej obecności w internecie, to warto, aby „Klio Polska” w większym stopniu łączyła tradycję badań historiograficznych ze współczesnymi sposobami wykorzystywania i opowiadania o historii. Wymagałoby to szerszego otwarcia na prace historyczne powstałe po 1989 r., historiografię bez cenzuru akademickiego oraz stosowanie ujęć interdyscyplinarnych. Po drugie, w trosce o wspomnianą przed chwilą tradycję należałoby więcej uwagi poświęcić badaniom historiografii dwudziestolecia międzywojennego. Czas pokaże, w jakim zakresie na te wyzwania odpowie nowy rocznik i jego autorzy.

Poniższa bibliografia została uporządkowana alfabetycznie w dwóch działach, odpowiadających podtytułowi serii: studia i materiały. Liczby zamieszczone po artykułach oznaczają kolejny tom *Klio polskiej* (cyfra rzymska) oraz strony (cyfry arabskie).

1. Studia

K. Błachowska, Rosja w historiografii polskiej pierwszych lat powojennych (1945–1956) [I, 147–169]

Taż, Romana Lutmana spojrzenie na metodę [II, 33–44]

Taż, Państwo umarłego narodu – Józef Ignacy Kraszewski o Wielkim Księstwie Litewskim i Litwinach [III, 11–24]

Taż, Feliks Koneczny jako historyk Rosji – podstawy koncepcji [VI, 169–197]

K. Cebul, Historia i historycy polscy w publicystyce Zjednoczenia Patriotycznego „Grunwald” [IV, 193–217]

A. Czyżewski, Historycy polscy wobec destalinizacji – próba typologii postaw [III, 187–211]

M. Filipowicz, Mieczysław Żywczyński – dylematy historyka i kapłana w PRL [II, 45–65]

M. Górny, Od Lelewela do Smoleńskiego. Spory historiograficzne lat pięćdziesiątych [II, 149–177]
Tenże, „Polacy uwielbiają swoje kobiety”. Płeć narodu w refleksji charakterologicznej okresu I wojny światowej i jej polskie refleksy [V, 27–63]

Tenże, Próby profesjonalizacji refleksji nad charakterem narodowym w XIX wieku [VI, 11–37]

V. Julkowska, Debiut historyczny Karola Szajnochy w ocenie współczesnych. Problem recepcji dzieła historycznego [IV, 11–37]

¹ Por. np. R. Stobiecki, *Jakiej historii historiografii nam potrzeba?*, „Kultura i Historia” 2014, nr 25, <http://www.kulturaihistoria.umcs.lublin.pl/archives/5239>, 20 X 2015 r.

- Tań, Polski esej historyczny w XIX i XX wieku. Cz. I: Szkice historyczne Szajnochy i Kubali – rodziny polskiego eseju historycznego [V, 63–95]
- Tań, Polski esej historyczny w XIX i XX wieku. Cz. II: Funkcje dwudziestowiecznej eseistyki historycznej [VI, 197–219]
- B. Klasa**, Obraz szlachty w *Dziejach Polski w zarysie* Michała Bobrzyńskiego [IV, 57–79]
- J. Kolbuszewska**, Pozytywizm czy modernizacja? Teoretyczno-metodologiczne poglądy Tadeusza Korzona na łamach *Wielkiej encyklopedii powszechnej ilustrowanej* [III, 25–49]
- Tań, Tadeusz Korzon w opiniach współczesnych [IV, 37–57]
- Tań, Między prywatnością a pracą naukową. Życie rodzinne jako naturalne środowisko historyka [V, 95–119]
- N. Lemann**, „Kłęska rozgniecionych nadziei...” – próba literaturoznawczej analizy dzieła Stefana Kieniewicza *Powstanie styczniowe* [V, 169–183]
- D. Malczewska-Pawelec**, Zagubiona narodowość Ślązaków. O niektórych wymiarach obrazu Śląska i jego mieszkańców w syntezach dziejów narodowych Joachima Lelewela [VI, 143–169]
- A. MękarSKI**, Spór o genezę powstania listopadowego, czyli generała Kukiela boje z „łódzką szkołą historyczną” [II, 121–148]
- Tenże, Historycy na uchodźstwie wobec krytyki idei jagiellońskiej w historiografii krajowej [III, 51–89]
- L. Michalska-Bracha**, Pamięć zbiorowa a historiografia powstania styczniowego w okresie zaborów. Wokół pamiętników Józefa Kajetana Janowskiego [IV, 79–93]
- E. Nowakowska**, Historia w kształtowaniu poczucia polskości na Pomorzu Zachodnim (1945–1956) [III, 91–104]
- T. Ochiniowski**, O użyteczności i bezużyteczności psychologii w badaniach historycznych. Wybrane opinie historyków polskich od lat czterdziestych do dziewięćdziesiątych XX wieku [I, 81–115]
- Tenże, *Verba movent*. Przyczynek do opisu historii oralnej w historiografii polskiej po 1945 r. [IV, 119–137]
- Tenże, Retoryka oporu. „Psychologiczne” doświadczenie więźniów politycznych okresu stalinowskiego na terenie Polski jako przedmiot badań historycznych w ujęciu Barbary Otwinowskiej [V, 183–197]
- Tenże, Czy mit literacki może być argumentem dla historyków gospodarki? „Lodzermensch” jako przyczynek do dyskusji dotyczącej kulturowych korzeni kapitalizmu na ziemiach polskich [VI, 219–240]
- T. Pawelec**, Psychoanaliza w refleksji metodologicznej historyków polskich po II wojnie światowej (okres PRL) [I, 115–131]
- P. Pleskot**, Kto, co i od kogo: o trudnościach definiowania wpływu metodologicznego na przykładzie problemu obecności metodologii „Annales” w historiografii polskiej (1956–1989) [V, 151–169]
- Tenże, Mimetyzm intelektualny. Zbieżności metodologiczne między historiografią polską a francuskim kręgiem „Annales” (1956–1989) [VI, 37–55]
- Z. Romek**, Polsko-radzieckie dyskusje o *Istorii Polski w trzech tomach* w latach 1950–1959 [I, 169–191]
- Tenże, Uczony pod presją. Przypadek Bogdana Suchodolskiego (maj 1949 – grudzień 1953) [II, 67–89]
- Tenże, Zinstytucjonalizowana autocenzura historyków polskich w czasach stalinowskich [III, 105–142]
- Tenże, Koncesjonowane kontakty historyków PRL z zagranicą [IV, 137–173]
- Tenże, Zapomniany historyk – Stanisław Śreniowski (1912–1957) [VI, 75–101]
- T.P. Rutkowski**, X Powszechny Zjazd Historyków Polskich w polityce władz PRL [III, 213–232]
- Tenże, Żołnierz, renegat, więzień, historyk. O biografii Kazimierza Rosen-Zawadzkiego [VI, 101–143]

- P. Spodenkiewicz**, Władysława Bortnowskiego zmagania z historią [IV, 173–193]
- T. Spodenkiewicz**, Wytropić i przekonać. Cechy narracji historycznej zwolenników spiskowej teorii dziejów – Jerzego Roberta Nowaka, Henryka Pająka i Andrzeja Leszka Szcześniaka [III, 232–262]
- R. Stobiecki**, Klio na wygnaniu. Miejsce refleksji teoretyczno-metodologicznej w twórczości polskich historyków na uchodźstwie po 1945 roku [I, 9–49]
- Tenże, Zapomniana Historyka Władysława Konopczyńskiego [II, 11–31]
- Tenże, „Jasienica polskiej emigracji”. Paweł Zaremba (1915–1979) [IV, 93–119]
- Tenże, Nowe tendencje w historiografiach krajów Europy Środkowo-Wschodniej [V, 11–27]
- J. Szumski**, U źródeł powstania Komisji Historyków Polski i ZSRR [VI, 55–75]
- A. Wierzbicki**, W stronę postaw otwartych. „Annales” w refleksji historyków polskich po II wojnie światowej [I, 49–81]
- Tenże, Od historiografii do mitografii? „Mit” w historiografii polskiej ostatniego półwiecza [II, 179–196]
- Tenże, „Prawda jest i może być tylko w rękach klasy robotniczej”. Z dziejów zasady partyjności nauki historycznej w Polsce [III, 143–162]
- Tenże, Charakter – stereotyp – mit? Kategoria charakteru narodowego w polskiej myśli historycznej czasów PRL [IV, 217–241]
- Tenże, Obcy w dziejach Polski. Hipoteza państwowotwórczego podboju w polskiej myśli historycznej XIX i początków XX wieku [V, 119–151]
- M. Wolniewicz**, Między tradycją legionową a „tradycjami postępowymi”. Powstania narodowe w refleksji historycznej Stefana Kieniewicza [II, 91–119]
- Tenże, W poszukiwaniu utraconego optymizmu. Powstania narodowe w refleksji historycznej Stefana Kieniewicza (1956–1958) [III, 163–186]
- S. Wrzosek**, Trzy *Trylogie*. Historia w oczach historyków literatury [I, 131–147]

2. Materiały

- A. Czyżewski**, Andrzeja Werblana wizja historii najnowszej. Wystąpienie Andrzeja Werblana na obradach Sekcji Historycznej przy Wydziale Nauki KC PZPR w dniu 10 czerwca 1970 r. [IV, 241–257]
- Ocena kwalifikacji profesjonalnych i postawy politycznej profesora Tadeusza Manteuffla [1958], oprac. Z. Romek, tłum. M. Wierzbicka [I, 219–221]
- O naświetlaniu w polskiej historiografii niektórych problemów historii najnowszej Polski [1970], oprac. Z. Romek, tłum. I. Zakrzewski [IV, 257–280]
- Z. Romek**, Rewizjoniści w Instytucie Historii PAN (1968–1970) [V, 239–243]
- T.P. Rutkowski**, Trzy środowiska historyczne, czyli portret historyków w 1971 roku [V, 197–239]
- Stenogram wspólnego posiedzenia Sekcji Historycznej WOKS i Sekcji Naukowej Komitetu Słowiańskiego (3 listopada 1948 r.), oprac. Z. Romek, tłum. M. Wierzbicka [I, 193–219]

opracował Marcin Wolniewicz